22.9.2021
Laitila Antti

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

U 38/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajaluotoista

Suhteellisuusperiaatteen noudattaminen tulevassa kuluttajaluottodirektiivissä on tärkeää

- Uudessa kuluttajaluottodirektiivissä tulisi pyrkiä tasapainoon kuluttajansuojan ja tuotteiden ja palveluiden saatavuuden välillä
- Leasingsopimusten nykyistä laajempi sisällyttäminen direktiivin soveltamisalaan kaipaa lisäselvityksiä
- Syrjintäkielto on muotoiltava riittävän tarkkarajaisesti
- Päällekkäiset tiedonantovelvollisuudet eivät välttämättä paranna tosiasiallisesti kuluttajan tiedonsaantia luottosopimuksesta
- Suhteellisuusperiaate on syytä huomioida erityisesti luottokelpoisuuden arvioinnissa luottotuotteiden välisten erojen vuoksi

1 Soveltamisalan selkeyttäminen on tarpeen erityisesti leasingin osalta

Suomen kuluttajansuojalain soveltamisala on jo nykyisellään laaja, eikä ehdotettu soveltamisala merkitsisi suuria muutoksia nykytilanteeseen. Valtioneuvoston mainitsemalla tavalla on kuitenkin syytä huomioida leasingia koskevan soveltamisalapoikkeuksen poistuminen ja selvittää, onko leasingin sisällyttäminen direktiivin soveltamisalaan tarpeen ehdotetussa laajuudessa.

Leasing ei kohdevakuudellisena rahoitusmuotona ole kuluttajien ylivelkaantumisen kannalta erityisen ongelmallinen luottotuote, eikä leasingpalveluja tarjoavien yritysten hallinnollista taakkaa tulisi kasvattaa vaatimuksilla, joiden noudattaminen saattaa heikentää palveluiden saatavuutta. Valtioneuvoston korottomien ja kuluttomien luottojen saatavuuteen liittyen ilmaisemat huolet ovat aiheellisia myös leasingin kohdalla. Jos leasingsopimukset tulevat ehdotetusti direktiivin soveltamisalaan, on suhteellisuusperiaatteen noudattaminen niitä koskevissa tiedonantovelvoitteissa ja luottokelpoisuuden arvioinnissa tärkeää.

2 Syrjintäkielto ei saisi kohtuuttomasti rajoittaa luotonantajien sopimusvapautta

FA kannattaa valtioneuvoston kantaa siitä, ettei direktiiviehdotuksen 6 artiklan mukainen syrjintäkielto saisi tarpeettomasti rajoittaa luotonantajien sopimusvapautta. Luotonantajien tosiasialliset mahdollisuudet selvittää esimerkiksi luottokelpoisuuden arviointiin vaadittavia tietoja vaihtelisivat huomattavasti luotonhakijan kotijäsenvaltiosta riippuen tavalla, joka olisi omiaan kasvattamaan luottoriskiä ja luotonantajalle aiheutuvia kustannuksia. Ehdotuksen mukainen mahdollisuus tarkastella hakijan tietoja toisen jäsenvaltion luottotietokannoissa ei poista ongelmaa, koska tietosisällöissä on merkittäviä eroja, eikä yhteyksien rakentaminen useisiin eri tietokantoihin ole ongelmatonta.

3 Tiedonantovelvollisuuksien monimutkaisuus ei palvele kuluttajaa

Direktiiviehdotukseen sisältyy luottojen markkinointisisältöön, ennen luottosopimuksen tekemistä annettaviin tietoihin ja itse luottosopimukseen kohdistuvia tiedonantovaatimuksia. Lisäksi direktiivissä säilyisi voimassa olevaan sääntelyyn sisältyvä luoton peruuttamisoikeus, jota täydennettäisiin erillisellä muistutuksella peruuttamismahdollisuudesta, ellei ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja olisi annettu vähintään päivää ennen sopimuksen tulemisesta kuluttajaa sitovaksi.

FA on valtioneuvoston kanssa samaa mieltä siitä, että peruuttamismahdollisuutta koskeva erillinen muistutus lisää luotonantajan hallinnollista taakkaa tuomatta kuluttajalle vastaavaa hyötyä. Kirjelmässä mainittuun tapaan kuluttajaa on joka tapauksessa informoitava peruuttamisoikeudesta ennen sopimuksen tekemistä.

FA katsoo, että ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot olisi luottojen vertailun ja tiedon omaksumisen kannalta suotavinta koota yhteen asiakirjaan sen sijaan, että toistetaan samaa tietosisältöä eri yhteyksissä. Tämä on omiaan monimutkaistamaan luotonantoprosessia tuomatta kuluttajille merkittäviä hyötyjä.

4 Luottokelpoisuuden arvioinnissa olisi huomioitava suhteellisuusperiaate

Kuluttajan luottokelpoisuuden arviointia ei eri luottotuotteiden huomattavien erojen vuoksi ole tarkoituksenmukaista säädellä kovin yksityiskohtaisesti. Direktiiviehdotuksessa mainittuun tapaan arvioinnissa tulisi noudattaa suhteellisuusperiaatetta. Jos direktiivissä lueteltaisiin luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettäviä menetelmiä kuten ehdotuksessa, tulisi olla selvää tällaisen listan olevan esimerkinomainen. Direktiivin tulisi mahdollistaa erilaisten tietojen käyttö sen ollessa perusteltua, muttei velvoittaa tietojen keräämiseen tilanteissa, joissa sitä ei luotonantajan perustellun arvion mukaan tarvita.

Direktiivistä tulisi selvästi ilmetä, ettei luotonantajalla voi missään olosuhteissa olla velvollisuutta myöntää luottoa henkilölle, jonka luottokelpoisuuden arvioinnissa ilmenee, ettei hän todennäköisesti kykene maksamaan luottoa takaisin. Jo nykysääntely mahdollistaa esimerkiksi kuluttajan tulevaisuudessa todennäköisesti luotonhakuhetkeen verrattuna parantuvan maksukyvyn huomioimisen arvioinnissa.

5 Rekisteröintivaatimusten laajentaminen tasoittaa pelikenttää

FA kannattaa rekisteröinti- ja hyväksyntämenettelyjen ulottamista myös muihin luottomarkkinoilla toimiviin tahoihin kuin luottolaitoksiin. Sääntelymallin valinnassa olennaisia ovat tuotteen ominaisuudet, ei tuotteen tarjoaja.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs